

КОНЦЕПЦІЯ **індустріального парку** **«Хмельницький»**

Вступ

Концепція індустріального парку «Хмельницький» розроблена відповідно до Закону України «Про індустріальні парки», постанови Кабінету Міністрів України від 16 січня 2013 р. № 216 «Про затвердження Порядку прийняття рішення про включення індустріального (промислового) парку до Реєстру індустріальних (промислових) парків», розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2006 р. № 447-р «Про схвалення Концепції створення індустріальних (промислових) парків», Стратегії розвитку міста Хмельницького до 2025 року, затвердженої рішенням сесії Хмельницької міської ради №2 від 31.05.2017 року.

Концепція розроблена з метою визначення засад створення та розвитку індустріального парку на території міста Хмельницького.

Одним з основних пріоритетів розробки Концепції є забезпечення нових можливостей для розвитку промисловості, зміцнення співпраці між підприємствами, інвесторами, міською радою та іншими зацікавленими сторонами.

Створення та функціонування індустріального парку «Хмельницький» сприятиме подальшому розвитку інноваційного виробництва, створенню нових робочих місць, активізації інвестиційної діяльності, і, як наслідок, соціально-економічному розвитку міста та підвищенню його конкурентоспроможності.

I. Назва індустріального парку

Повна назва – Індустріальний парк «Хмельницький».

II. Ініціатор створення індустріального парку

Ініціатором створення індустріального парку «Хмельницький» є Хмельницька міська рада.

III. Мета, завдання створення та функціональне призначення індустріального парку

Метою створення індустріального парку «Хмельницький» є формування механізмів ефективної реалізації практичних кроків із заснування потужних інноваційно-технологічних утворень у місті Хмельницькому шляхом розбудови сучасної спеціалізованої інфраструктури на локальній території, стимулювання інвестиційно-виробничої діяльності та підвищення інвестиційної привабливості.

Індустріальний парк повинен стати дієвим інструментом стимулювання промислового виробництва, залучення інвестицій, збільшення зайнятості населення, зміцнення економічного потенціалу, збільшення надходжень до місцевого бюджету.

На підприємствах-учасниках індустріального парку працюватимуть переважно жителі міста Хмельницького та прилеглих населених пунктів. Тому індустріальний парк «Хмельницький» матиме регіональне значення і впливатиме на розвиток економіки Хмельницької області.

Створення індустріального парку «Хмельницький» дозволить реалізувати стратегічну ціль, передбачену Стратегією розвитку міста Хмельницького до 2025 року, що затверджена рішенням сесії Хмельницької міської ради №2 від 31.05.2017 року, - розбудова точок економічного зростання. Ця ціль передбачає фокусування на стимулюванні розвитку тих галузей економіки, де формуються і підсилюються глобальні тренди зростання і де місто традиційно має сильні конкурентні позиції. Передбачається, що створення індустріального парку сприятиме формуванню сучасних екосистем бізнесу та інновацій, що стануть рушійною силою економічного прогресу міста та будуть сприяти створенню умов і можливостей для впровадження моделей інклюзивного розвитку.

Створення та функціонування індустріального парку «Хмельницький» сприятиме вирішенню ряду завдань місцевого значення:

– забезпечення нових можливостей для розвитку промисловості на території міста Хмельницького;

- підвищення інноваційної активності;
- залучення інвестицій та створення сприятливого інвестиційного клімату;
- збільшення зайнятості населення;
- зміцнення співпраці між підприємствами, інвесторами, міською радою та іншими зацікавленими сторонами.

Пріоритетні напрями господарської діяльності для визначення функціонального призначення індустріального парку «Хмельницький» - текстильне виробництво, машинобудування, агропереробка.

Приклади виробництв відповідно до пріоритетних напрямів:

текстильне виробництво

ткацьке виробництво

виробництво одягу

виробництво інших текстильних виробів

виробництво електричного устаткування

виробництво електродвигунів, генераторів, трансформаторів, електророзподільної та контрольної апаратури

виробництво батарей і акумуляторів

виробництво проводів, кабелів і електромонтажних пристроїв

виробництво електричного освітлювального устаткування

виробництво побутових приладів

виробництво іншого електричного устаткування

агропереробка

виробництво харчових продуктів

переробка та консервування фруктів та овочів

виробництво борошномельно-круп'яної промисловості

виробництво інших харчових продуктів

Функціональне призначення індустріального парку «Хмельницький» полягає у щільній забудові території парку виробництвами, що відповідають пріоритетним напрямам господарської діяльності, з облаштуванням сучасної інженерно-транспортної інфраструктури.

IV. Місце розташування та розмір земельної ділянки

Земельна ділянка розташована у місті Хмельницькому за адресою вул. Вінницьке шосе, 18.

Загальна площа – 90,9324 га.

Цільове використання – під індустріальний парк.

Категорія земель – землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

Код класифікації видів цільового призначення земель – 11.02 – для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості.

Для аналізу передумов створення індустріального парку «Хмельницький» проведено оглядові інженерно-геологічні та інженерно-геодезичні дослідження.

Ділянка має рівнинну поверхню, вільну від забудов. Абсолютні відмітки поверхні землі змінюються від 275,30 до 276,79 м.

V. Строк, на який створюється індустріальний парк

Індустріальний парк «Хмельницький» створюється строком на 50 років.

VI. Вимоги до учасників індустріального парку

Вимоги:

- створення юридичної особи, відокремлених підрозділів (філій, представництв);
- реєстрація на території міста Хмельницького;
- дотримання умов укладених договорів з керуючою компанією;

- відповідність пріоритетних напрямів господарської діяльності;
- мінімальний гарантований строк здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку – 5 років;
- наявність стратегічного плану розвитку підприємства (мінімум на 3 роки);
- мінімальна кількість створених робочих місць – 1000 (для одного напрямку);
- надання переваги у наймі громадян України, жителів міста Хмельницького та навколишніх населених пунктів;
- дотримання вимог чинного господарського, земельного, податкового, трудового, екологічного законодавства.

Бажані характеристики:

- здатність формувати нові ринки, а не лише використовувати наявні можливості;
- постійний інноваційний процес;
- залучення висококваліфікованих фахівців;
- створення замкнених циклів виробництва продукції із залученням субпідрядних організацій Хмельницької області.

VII. Інформація про орієнтовні сумарні обсяги споживання енергоресурсів, води тощо, а також про необхідну транспортну інфраструктуру та план забезпечення відповідними ресурсами індустріального парку

Наявні інфраструктурні комунікації:

– водопостачання. Передбачається будівництво каналізаційно-насосної станції, каналізаційних мереж і мереж водопостачання. Також у межах індустріального парку планується розміщення пожежної водойми.

Планується будівництво водопроводу $\varnothing 300\text{мм}$ від водопроводу $\varnothing 300\text{мм}$ по вул. Трудова до індустріального парку «Хмельницький» протяжністю 3,6 км. Загальна оціночна вартість робіт складає 8,85 млн. грн.

Каналізаційна насосна станція та 2 напірних колектори $\varnothing 250\text{мм}$ плануються протяжністю 1,5 км з відведення каналізаційних стоків на міські очисні споруди КОС-2 в с. Давидківці. Загальна оціночна вартість робіт складає 8,4 млн. грн.

– електроенергія. Фахівцями ПАТ «Хмельницькобленерго» встановлено потребу в потужності для індустріального парку у розмірі близько 6,0 мВт. Для забезпечення цієї потужності планується прокласти дві лінії електропередачі від П/С 110/35/10кВ «Східна» до межі земельної ділянки індустріального парку, в РУ-10 кВ П/С «Східна» встановити дві додаткові комірки, збудувати на межі земельної ділянки РП-10 кВ з прибудованою трансформаторною підстанцією 2*1000 кВт. Розподільчий пункт РП-10 кВ передбачається з двома секціями та десятьма лінійними комірками для приєднання додаткових ЛЕП-10 кВ з метою забезпечення подальшого розвитку розподільчих мереж в межах індустріального парку.

– газопостачання. Газопровід $\varnothing 110\text{мм}$ планується прокласти від ГРС Лісові Гринівці – Давидковецьке перехрестя до межі земельної ділянки індустріального парку з встановленням вузла обліку. Загальний обсяг газопостачання для потреб індустріального парку складатиме 600-800 м³ / год. Загальна оціночна вартість робіт складає 462701 грн.

Рис. 1. Наявні інфраструктурні комунікації індустріального парку

Вигідне економіко-географічне положення

Хмельницький має зручне географічне розташування. Місто є обласним центром Хмельницької області, яка межує з Тернопільською, Рівненською, Житомирською, Вінницькою, Чернівецькою областями.

Транспорт та інфраструктура

Відстань від Хмельницького до Києва залізницею - 366 км, шосейними дорогами - 384 км. Через місто проходять автомагістралі: Київ-Львів, Одеса-Львів, Чернівці-Київ. Хмельницький - залізничний вузол, гілки залізниці від якого відходять у напрямках Києва, Чернівців, Львова, Шепетівки.

Місто має аеропорт із бетонною злітно-посадочною смугою у 2200 метрів, яка потребує реконструкції (аеропорт не працює).

Загальна протяжність автомобільних доріг місцевого значення становить 428 км (площа - 2,73 млн. кв. м).

Через Хмельницький планується будівництво транспортної магістралі Via Carpathia, яка з'єднає країни Північної та Південної Європи (Литва – Польща – Словаччина – Угорщина – Румунія, Болгарія – Греція, Туреччина – Україна (Львів – Тернопіль – Хмельницький – Вінниця – Умань – Одеса).

На відстані 400 м від індустріального парку знаходиться автомобільний шлях міжнародного значення М12, який збігається з частиною європейського маршруту Е50.

Від автомобільного шляху М12 планується будівництво під'їзних шляхів до ділянки індустріального парку.

VIII. План розвитку індустріального парку

В часовому вимірі план розвитку індустріального парку має декілька послідовних взаємопов'язаних етапів та повинен враховувати діючі стратегічні пріоритети розвитку міста Хмельницького.

План розвитку індустріального парку «Хмельницький» умовно розподілений на такі етапи:

Етап	Заходи	Термін виконання
Етап 1	Вибір земельної ділянки для розміщення індустріального парку	2017 рік
Етап 2	Затвердження концепції створення індустріального парку. Прийняття рішення про створення індустріального парку	2018 рік

Етап 3	Подання до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України пакету документів, необхідного для реєстрації індустріального парку	2018 рік
Етап 4	Отримання ініціатором витягу з Реєстру індустріальних парків.	2018 рік
Етап 5	Проведення конкурсу з вибору керуючої компанії. Укладення необхідних договорів. Пошук потенційних підприємств-учасників.	2019 рік
Етап 6	Функціонування індустріального парку. Будівництво і запуск основних інфраструктурних та виробничих об'єктів.	2019-2020 роки

ІХ. Орієнтовні ресурси (фінансові, матеріальні, технічні, трудові, природні тощо), необхідні для створення та функціонування індустріального парку, очікувані джерела їх залучення

Під час планування залучення фінансування на створення та розвиток індустріального парку «Хмельницький» враховувались вимоги ст. 12 Закону України «Про індустріальні парки», згідно з якими джерелами фінансування облаштування індустріального парку можуть бути:

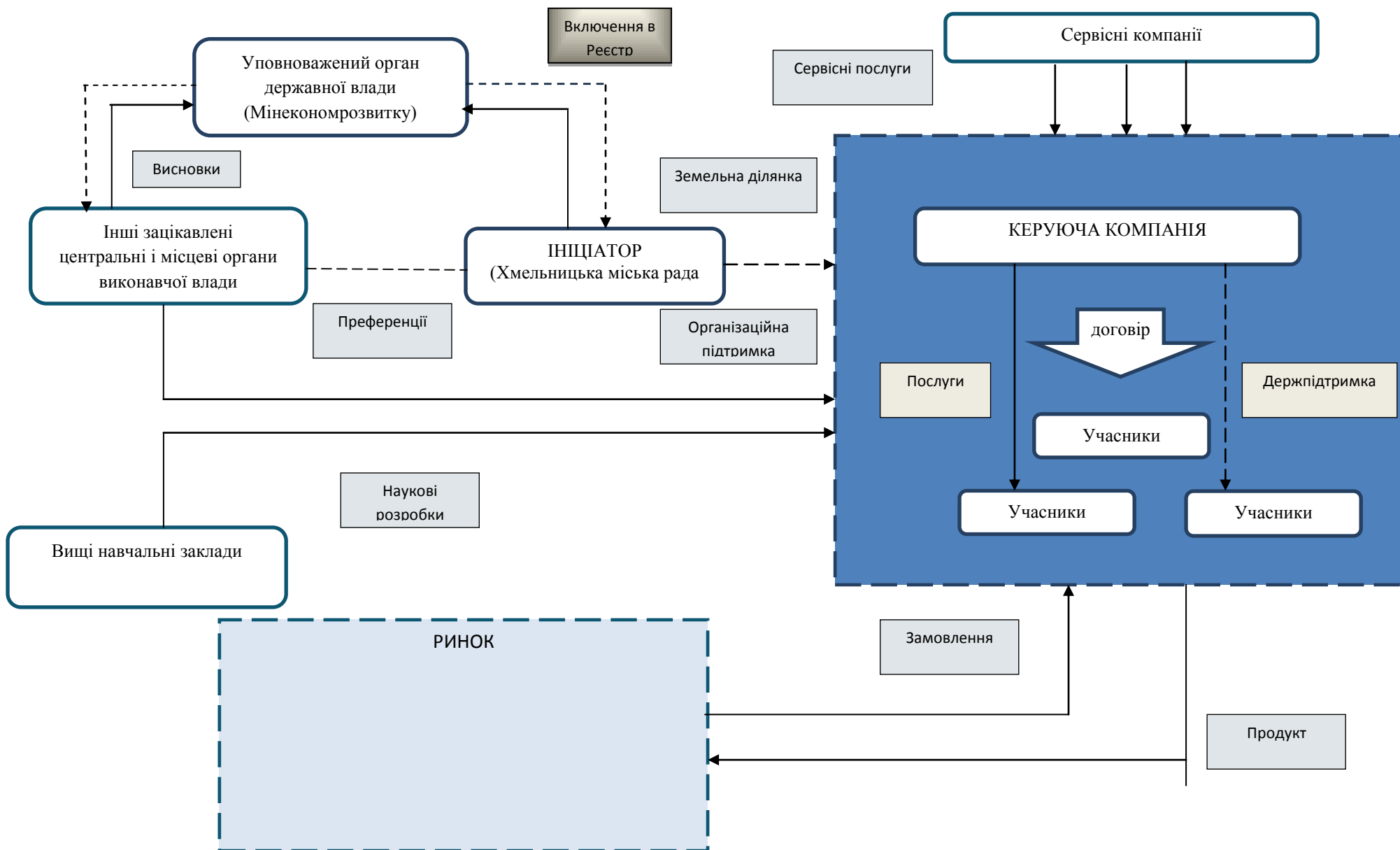
- кошти державного та місцевих бюджетів, виділені в порядку та обсягах, передбачених законодавством;
- кошти приватних інвесторів, у тому числі залучені за моделлю державно-приватного партнерства;
- залучені кошти, включаючи кредити банків та інших фінансово-кредитних установ;
- кошти з інших джерел, не заборонених законодавством.

Отже, процес створення та функціонування парку буде забезпечено за рахунок співфінансування коштами державних фондів (за можливістю), місцевого бюджету, програм технічної допомоги та керуючої компанії.

У зв'язку з відсутністю на момент розробки Концепції проектно-кошторисної документації, розрахунок ресурсів, необхідних для облаштування і початку функціонування індустріального парку «Хмельницький» носить орієнтовний характер:

№	Види робіт	Вартість виготовлення ПҚД, тис. грн.	Вартість робіт, тис. грн.
1.	Прокладання газопроводу ф110 мм	49,5	462,7
2.	Будівництво каналізаційно-насосної станції, каналізаційних мереж і мереж водопостачання	490,0	17250,0
3.	Прокладення ліній електропередач, будівництво РП з прибудованою ТП	-//-	-//-
4.	Будівництво мереж зовнішнього освітлення	-//-	6993,052
5.	Будівництво під'їзних доріг	300,0	200000,0
6.	Очищення річки Південний Буг від вул. Трудової до моста та гідротехнічних каналів, а також облаштування дамби в межах індустріального парку	200,0	3000,0

X. Організаційна модель функціонування індустріального парку

Ініціатор

Функціональні завдання:

- здійснення облаштування індустріального парку відповідно до умов договору про створення та функціонування індустріального парку;
- контроль за дотриманням концепції індустріального парку та умов укладених договорів з керуючою компанією;
- надання керуючій компанії та/або учасникам права на земельні ділянки, наявні об'єкти інженерно-транспортної інфраструктури та інші об'єкти, розміщені у межах індустріального парку;
- надання керуючій компанії права на облаштування індустріального парку та/або управління (експлуатацію) об'єктами, що розміщені у межах індустріального парку;
- за зверненням керуючої компанії здійснення заходів щодо розширення меж індустріального парку, якщо в межах наявної території неможливо розмістити нових учасників;
- передача керуючій компанії або учасникам в оренду (суборенду) об'єктів (частин об'єктів) нерухомого майна у межах індустріального парку;
- інше (передбачене договором про створення та функціонування індустріального парку і законодавством).

Керуюча компанія

Вимоги:

- створення юридичної особи;
- підтвердження можливості забезпечити належне функціонування індустріального парку;
- наявність досвіду, можливостей технологічного та організаційного забезпечення такої діяльності.

Функціональні завдання:

- виконання умов договору про створення та функціонування індустріального парку;
- здійснення облаштування індустріального парку відповідно до умов договору про створення та функціонування індустріального парку;
- забезпечення виконання бізнес-плану індустріального парку;
- залучення учасників індустріального парку та укладення з ними необхідних договорів;
- здійснення господарської діяльності відповідно до законодавства;
- передача учасникам у суборенду надану їй в оренду земельну ділянку або її частини у межах індустріального парку з правом забудови;
- передача учасникам в оренду (суборенду) об'єкти (частини об'єктів) нерухомого майна у межах індустріального парку відповідно до законодавства;
- створення умов для підключення (приєднання) учасників до інженерних мереж та комунікацій;
- ініціювання розгляду питання стосовно розширення меж індустріального парку у разі, якщо у межах наявної території неможливо розмістити нових учасників;
- самостійно або за дорученням учасників одержання документів дозвільного характеру та погоджень органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, у тому числі для здійснення будівництва об'єктів виробничого призначення, інших об'єктів, необхідних для провадження господарської діяльності у межах індустріального парку;
- представлення інтересів учасників у відносинах з органами державної влади, підприємствами, установами та організаціям;
- інше (передбачене договором про створення та функціонування індустріального парку і законодавством).

Учасники

Функціональні завдання:

- здійснення господарської діяльності на території індустріального парку;
- належне утримання переданих в суборенду земельних ділянок та елементів інфраструктури;

– забезпечення досягнення показників прибутковості.

Ініціатор створення, керуюча компанія, учасники здійснюють свою господарську діяльність відповідно до Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Податкового кодексу України, Земельного кодексу України, інших законодавчих актів, Концепції індустріального парку, договору про створення та функціонування індустріального парку, договору про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку.

XI. Очікувані результати функціонування індустріального парку

Інвестиції

Передбачається залучення не менше 50 млн. дол. прямих інвестицій в економіку міста. Очікується імпорт устаткування, обладнання та комплектуючих до них, матеріалів, що не виробляються в Україні.

Робочі місця

Передбачається створення понад 3000 нових робочих місць.

Нові підприємства та інноваційні технології

Передбачається створення нових підприємств з високим потенціалом інноваційного розвитку, зростання доданої вартості та замкненими ланцюгами виготовлення продукції.

Наповнення бюджету

Передбачається збільшення надходжень додаткових коштів до місцевого бюджету не менш, ніж на 10%.

XII. Інші відомості

Загальна характеристика міста Хмельницького

Хмельницький – найбільший економічний та культурний центр Хмельницької області, значний промисловий і діловий центр України.

Статус - місто обласного значення, адміністративний центр Хмельницької області та Хмельницького району.

Загальна площа - 9305 га.

Кількість жителів – 268,5 тис. чол.

Густота населення – 2887 чол. на 1 кв. км.

Місто не має районного поділу. Кількість житлових районів – 10.

Саме тут розташований один з найбільших оптово-роздрібних ринків країни, на який приїздять люди не тільки зі всієї України, а й з Польщі, Білорусі, Молдови та інших найближчих країн-сусідів. Ринок відомий великими розмірами та низькими цінами.

Поступово ринки міста перетворюються у зручні та сучасні торговельно-сервісні комплекси.

Економіка міста

Станом на 1 січня 2018 року у місті зареєстровано 30,0 тис. суб'єктів господарювання, з них 11,3 тис. - юридичні особи та 20,7 тис. - фізичні особи – підприємці. Протягом 2017 року взято на облік 629 юридичних осіб (припинили діяльність – 149) та 4144 фізичні особи-підприємці (припинили діяльність – 4093).

В місті здійснюють діяльність 2 великих, 114 середніх та 2364 малих підприємства (у 2011 році діяло 5 великих, 125 середніх та 2351 мале підприємство), на яких зайнято 41,5 тис. працівників, що на 10,4% менше, ніж у 2011 році (46,3 тис. працівників).

Динаміка кількості малих підприємств на 10 тис. населення свідчить про часткове сповільнення розвитку малого підприємництва в місті (88 у 2016 році проти 89 у 2011 році).

На малих підприємствах міста зайнято 15,5 тис. працівників, що на 9,9% менше, ніж у 2011 році (17,2 тис. працівників).

За 2016 рік малими підприємствами міста реалізовано продукції на суму 8,0 млрд. грн., що становить третину загального обсягу реалізованої продукції підприємствами міста. Питома вага обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств в загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг) щороку зростає: з 29,8% у 2011 році до 33,2% у 2016 році.

Надходження коштів до міського бюджету від діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва в місті за 2017 рік в порівнянні з 2016 роком збільшилися на 398,7 млн. грн.

(або на 40,1 %) і склали 558,5 млн. гривень. Питома вага надходжень від суб'єктів малого та середнього підприємництва до загальних надходжень міського бюджету складає 47,5 %.

Фінансовий результат до оподаткування великих і середніх підприємств міста за 2017 рік склав 533,7 млн. грн. Частка прибуткових підприємств становила 70,2% .

Найкращий фінансовий результат одержано промисловими підприємствами міста – 380,1 млн. грн. прибутку (частка прибуткових підприємств – 65,8%). Чистий прибуток промислових підприємств склав 577,7 млн. гривень. Найбільші прибутки отримано підприємствами, які займаються машинобудуванням (178,1 млн. грн.), текстильним виробництвом, виробництвом одягу та шкіри (124,4 млн. грн.), а також виробництвом гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (66,2 млн. грн.).

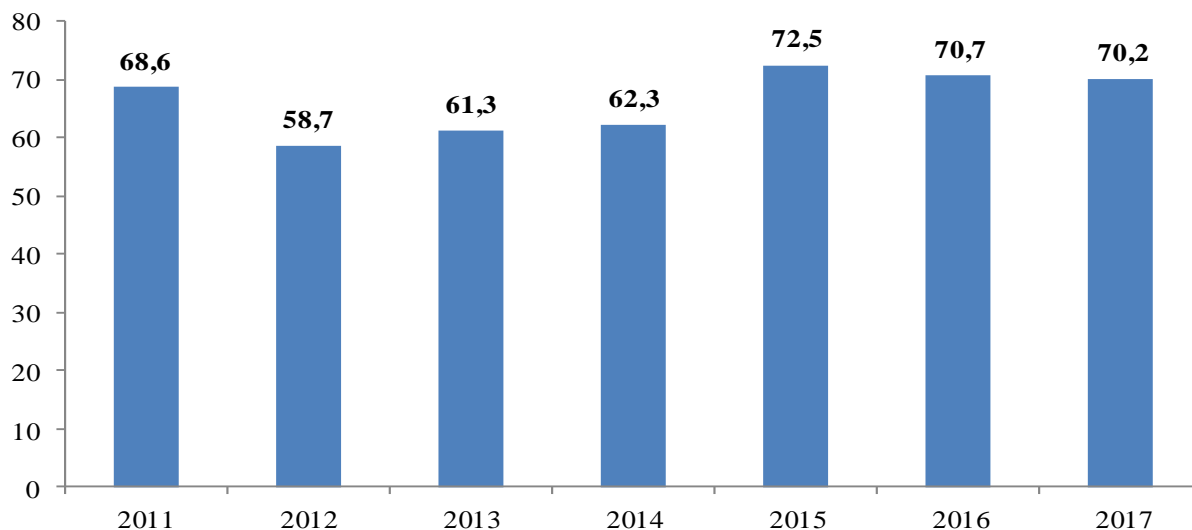

Рис. 2. Частка прибуткових підприємств міста у 2011-2017 р. р., %

Промисловий потенціал

Промисловий комплекс міста представлений 120 підприємствами, які виготовляють широкий спектр продукції: гумові і пластмасові вироби, преформи для виробництва ПЕТ-пляшок, стретч-плівка, добавки до будівельних сумішей та інша неметалева мінеральна продукція; трансформатори та трансформаторні підстанції, термопластавтомати, обладнання для міні-заводів з виробництва цегли, спецтехніка радіолокаційного та авіаційного призначення, прилади для безпечного руху на залізниці, лічильники газу та води, медична техніка, обладнання для підприємств молочної промисловості, сільськогосподарське обладнання; продукти харчування; взуття, одяг, текстиль, килими та килимові вироби; будівельні матеріали, цвяхи будівельні, столярні, шиферні; готові металеві вироби; гофрований картон, паперова та картонна тара, поліграфічна продукція тощо.

Основні промислові підприємства міста: ДП «Новатор», ПАТ «Укрелектроапарат», ТОВ «Тін-Імпекс», ПНВП «Корпускула», ПАТ «Хмельницький завод КПУ «Пригма-Прес», ТОВ «Нейл», ТОВ «ТД «Хмельницькхліб», ПрАТ «Хмельницька макаронна фабрика», ПрАТ «Хмельницька маслосирбаза», ТОВ «Проскурів-Агро», ТОВ «Літма», ПАТ «Хмельницький обласний пивзавод», ТОВ «Літма», ТДВ «Хмельницькзалізобетон», ТОВ «Карат», ТОВ «Сіріус Екструджен», ТОВ «Європа-Експорт плюс», ТОВ «Бембі» та інші.

У 2017 році найбільша частка в структурі промисловості належала наступним галузям: постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 47,7%; виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 18,7%; машинобудування – 12,2%; виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 6,9%; текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів із шкіри та інших матеріалів – 5,3%; металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів – 3,8%.

Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) підприємств міста склав 12,4 млрд. грн., що становить 32,8% до загального обсягу по області. Обсяг реалізованої промислової продукції на 1 особу по місту склав 46,0 тис. гривень.

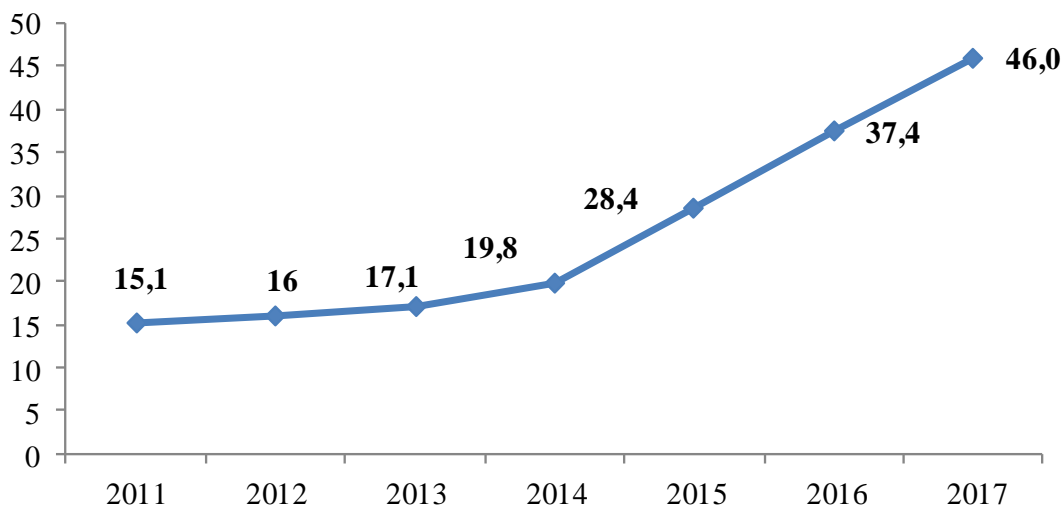

Рис. 3. Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) на 1 особу у 2011-2017 р. р., тис. грн.

Різке зростання обсягу реалізованої промислової продукції протягом останніх років частково пояснюється зростанням індексу споживчих цін.

Інфраструктура

Водопостачання та водовідведення

Потужність водопроводу міського комунального підприємства «Хмельницькводоканал» складає 80 тис. куб. м/добу. Питна вода видобувається з підземних джерел артезіанськими свердловинами (5 міських водозаборів і Чернелівський водозабір, розташований на відстані 34 км від міста).

Довжина мереж водопостачання 605,3 км, з них – 277,2 км ветхі і аварійні (45,8%).

У місті працює господарчо-побутова каналізація, до складу якої входить 25 насосних станцій, 2 майданчика очисних споруд каналізації загальною потужністю 105 тис.куб.м/добу та 362,0 км трубопроводів, які зношені на 45,2%.

Якісні показники питної води з централізованої водопровідної мережі протягом трьох останніх років не перевищують допустимі нормативні значення відповідно до державних санітарних норм і правил.

Теплопостачальні підприємства обслуговують 72 котельні, 79 центральних теплових пункти (ЦТП), 12 когенераційних установок, 308,7 км теплових мереж в двотрубному вимірі.

В опалювальний період підприємства забезпечують себе власною електричною енергією понад 90% від потреби, влітку – на 100%, а її надлишок продають іншим комунальним підприємствам.

Газопостачання користувачів у місті здійснюється з використанням природного газу, що подається потужними магістральними газопроводами. Протяжність газових мереж складає 1,2 тис. км. Місто 100% газифіковано.

Електропостачання міста здійснюється від 10 підстанцій вищою напругою 110 кВ. Довжина повітряних ліній напругою 0,4-10 кВ - 630,0 км. Протяжність кабельних ліній напругою 0,4 кВ складає 288,4 км, напругою 10 кВ — 492,1 км. На обслуговуванні знаходиться 459,3 км електромереж зовнішнього освітлення та 12,1 тис. світлоточок.

Найбільшими споживачами електроенергії є суб'єкти господарювання, на долю яких припадає більше 60% усього об'єму спожитої електроенергії. Усі частини міста електрифіковано.

Споживання енергоресурсів

Підприємствами міста у 2016 році спожито понад 120 тис. МВт*год електричної енергії, що становить 67,3% від загального обсягу споживання.

Промисловими підприємствами у 2016 році спожито 25,8 млн. куб. м природного газу, що складає 12% споживання природного газу у місті Хмельницькому та Хмельницькому районі.

Чисельність населення та демографічна ситуація

Протягом 2011-2015 р. р. спостерігалась стійка тенденція до зростання чисельності населення міста за рахунок як природного, так і міграційного приростів. Проте, починаючи з 2015 року показник щорічно зменшується.

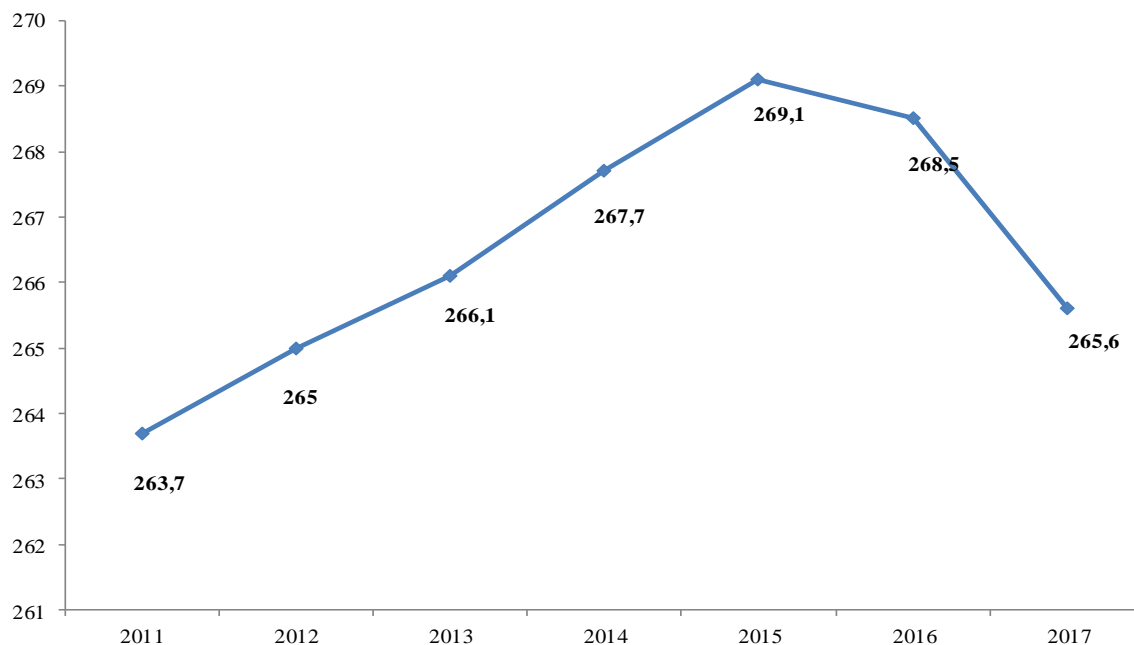

Рис. 4. Чисельність наявного населення у 2011-2017 р. р., тис. осіб

Зайнятість населення та безробіття, заробітна плата

У 2017 році в усіх сферах економічної діяльності міста працювало 65,5 тис. чол., що складає близько 30% трудових ресурсів Хмельницької області. У порівнянні з 2011 роком кількість найманих працівників зменшилась на 11,6%.

Кількість безробітних станом на 1 січня 2018 року склала 773 осіб (станом на 1 січня 2011 року – 1250 осіб).

Середньомісячний розмір заробітної плати у місті Хмельницькому на кінець 2017 року становив 6750,0 грн., що на 1,0% більше, ніж по області.

Освіта

Освітня система міста представлена мережею дошкільних (47 закладів), загальноосвітніх (41 заклад різного типу: ліцеї, колегіуми, гімназії, спеціалізовані загальноосвітні школи) та 6 позашкільних навчально-виховних установ.

Професійно-технічна та вища освіта включає розгалужену систему навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців з різних професій (13 вищих та 6 професійно-технічних навчальних закладів).

Науковий потенціал

У місті Хмельницькому розташований найбільший у Хмельницькій області навчальний заклад – Хмельницький національний університет. Підготовку майбутніх фахівців здійснюють 7 факультетів, що забезпечують навчання за 17 напрямками освітньо-кваліфікаційної підготовки, в тому числі: економіка і підприємництво, менеджмент, педагогічна освіта, мистецтво, екологія, прикладна математика, комп'ютерні науки, міжнародні відносини, філологія, інженерна механіка, радіотехніка, електронні апарати.

На базі університету функціонують наукові лабораторії та центри, а саме:

Лабораторія кластерних досліджень в економіці
Лабораторія енергозберігаючих технологій
Лабораторія теоретичної та експериментальної трибології
Лабораторія прогресивних методів зміцнення поверхонь
Навчально-науково-виробничий центр «Паралельних обчислень»
Науковий парк «Інноваційний розвиток Поділля» (проект)
Лабораторія з розробки механізмів регулювання
Науковий випробувально-експериментальний центр
Лабораторія промислової хімії
Лабораторія динаміки і міцності структурно-складних технічних систем
Лабораторія композиційних матеріалів
Лабораторія медико-біологічних досліджень
Центр інноваційних технологій зміцнення матеріалів
Центр порівняльної професійної педагогіки
Подільський науковий фізико-технологічний центр
Лабораторія досліджень мінералів
Лабораторія інноваційних радіоелектронних і вимірювальних технологій
Науковий потенціал міста та нинішні розробки Хмельницького національного університету можуть бути задіяні у проектах інноваційного розвитку та нарощування доданої вартості в економіці міста.

Інституційне середовище

З метою створення максимально комфортних умов для ведення бізнесу у місті Хмельницькому працюють:

Управління адміністративних послуг Хмельницької міської ради, що надає 217 адміністративних послуг, серед яких видача документів дозвільного характеру, надання послуг представниками управлінь та відділів міської ради з питань житлово-комунального господарства, комунального майна, земельних питань, будівництва тощо.

Комунальна установа Хмельницької міської ради «Агенція розвитку міста», метою створення і діяльності якої є сприяння реалізації Стратегії розвитку міста до 2025 року шляхом надання аналітичної, дослідницької, творчої підтримки у процесі її реалізації, а також налагодження партнерських відносин з міжнародними організаціями з метою залучення зовнішнього досвіду, знань і коштів для реалізації та фінансування проектів розвитку міста.

Задля ефективного покращення бізнес клімату, заохочення бізнес-середовища та залучення інвестицій місто приєдналося до Ініціативи Європейського Союзу «Мери за Економічне Зростання» (M4EG), у центрі уваги якої - сталий місцевий економічний розвиток. 31 травня 2017 року місто Хмельницький офіційно підтримало Ініціативу Європейського Союзу «Мери за Економічне Зростання». На сесії міської ради було прийнято рішення від 31.05.2017 року №3 про приєднання міста до Ініціативи «Мери за Економічне Зростання», що свідчить про готовність влади міста розробити та впровадити комплекс заходів для сприяння економічному зростанню і створенню робочих місць, а також налагодити партнерські відносин з бізнесом та громадськістю.

Місто активно працює над реалізацією проектів шляхом залучення коштів міжнародних фінансових та донорських організацій.

Секретар міської ради

М.Кривак

Начальник управління економіки

О.Новодон